Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z języka polskiego

klasa VII

Ocena niedostateczna

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych na ocenę dopuszczającą.

	Ocena dopuszczająca	**Ocena dostateczna**	**Ocena dobra**	**Ocena bardzo dobra**	**Ocena celująca**
Kształcenie literackie i kulturowe. Czytanie utworów literackich. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:	- omawia elementy świata przedstawionego - wie, co to jest baśń, legenda, bajka, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowela, dziennik, pamiętnik, powieść, epopeja, - wie, co to jest epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladow-czy, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofa, anafora, pytanie retoryczne, powtórzenie, przerzutnia, peryfraza, hiperbola - wie, co to jest motto, puenta, punkt kulminacyjny - definiuje wers, rym, strofę, refren - wie, co to jest dialog i monolog - opowiada o wydarzeniach fabuły - wie, kim jest podmiot liryczny, narrator utworu i bohater	- wskazuje cechy gatunkowe utworów - rozpoznaje w tekście epitet, porównanie, przenośnię, wyraz dźwiękonaśladow-czy, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofę, anaforę, pytanie retoryczne, powtórzenie przerzutnię, peryfrazę, hiperbolę - rozpoznaje w tekście tytuł, podtytuł, - nazywa elementy rytmizujące wypowiedź (wers, rym, strofa, refren, liczba sylab w wersach) - odróżnia dialog od monologu - ustala kolejność zdarzeń - rozróżnia narrację pierwszoosobową	- wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji - rozpoznaje fikcję literacką, rozróżnia i wyjaśnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach , ze szczególnym uwzględnieniem ich w prozie realistycznej, fantastycznonaukowej lub utworach fantasy - rozpoznaje czytany utwór jako baśń, legendę, bajkę, hymn, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę, dziennik, pamiętnik, powieść - rozpoznaje odmiany powieści i opowiadania, np. obyczajowe,	- określa funkcję środków stylistycznych - określa tematykę oraz problematykę utworów - wskazuje i omawia wątek główny oraz wątki poboczne - objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach - określa doświadczenia bohaterów literackich i porównuje je z własnymi - przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia - wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera - identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny,	- samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literatury pięknej, literatury faktu - czyta, rozumie i wykorzystuje w swojej pracy teksty popularnonaukowe i naukowe - potrafi analizować i interpretować dzieła malarskie z uwzględnie-niem specyfiki środków języka malarskiego - wykorzystuje w interpretacji tekstów doświadczenia własne - wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o

	- wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost - wie, co to komiks - wie, co to jest liryka, epika, dramat - potrafi wymienić gatunki literackie - wie, co to jest tekst główny, didaskalia, monolog, dialog - wie, co to eufemizm, porównanie homeryckie, inwokacja, symbol, alegoria - zna pojęcie komizmu - zna pojęcie ironii - wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego - wie, co to jest wywiad, artykuł, recenzja	od trzecioosobowej - wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych - wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny (gra aktorska, reżyseria, dekoracja, charakteryzacja, kostiumy, rekwizyty, muzyka); wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska, muzyka) - wie, czym jest adaptacja utworu literackiego (filmowa, sceniczna, radiowa) - rozpoznaje rodzaje literackie: epikę, lirykę i dramat - wie, co to jest tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, scena, akt - rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, recenzję	przygodowe, detektywistyczne, fantastycznonaukowe, fantasy - rozpoznaje w tekście punkt kulminacyjny, puentę, motto - omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu, w tym tytułu, podtytułu, motta, puenty, punktu kulminacyjnego - wskazuje w utworze wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie - rozumie funkcje dialogu i monologu w utworze - rozumie wzajemną zależność kolejności zdarzeń - charakteryzuje podmiot liryczny, narratora i bohaterów czytanych utworów - wskazuje funkcję narracji w utworze - określa cechy bohaterów głównych i drugoplanowych - nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst	publicystyczny lub reklamowy - odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia - określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji - określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich - dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa - znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych	historii i kulturze - wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznolite-racki, kulturowy, filozoficzny, społeczny - wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji

			- wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach - wyszukuje w tekście informacje wyrażone pośrednio - określa temat i główną myśl tekstu - dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np. tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie) - odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych - charakteryzuje komiks jako tekst kultury; wskazuje charakterystyczne jego cechy - wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audio-wizualnych (filmu, programu informacyjnego, programu rozrywkowego) - wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją -rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk		

			plastycznych i audio-wizualnych -dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład inter-semiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny) - świadomie i z uwagą odbiera filmy , koncerty, spektakle, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży. - określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju - rozróżnia gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: pamiętnik, komedię, fraszkę, tren, balladę, epopeję, tragedię i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich		

			- wskazuje elementy dramatu - rozpoznaje w tekście literackim: eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię i określa ich funkcję - rozpoznaje rodzaje komizmu w tekstach i oraz określa ich funkcje - rozpoznaje w tekstach ironię i określa jej funkcje - recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem - porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie - interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia) - określa podstawowe cechy gatunków dziennikarskich - określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury		
Kształcenie językowe:	- wie, co to jest czasownik, rzeczownik,	- rozpoznaje w wypowiedziach części mowy	- określa funkcje poznanych	- dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi,	- świadomie stosuje wiedzę językową w

Gramatyka języka polskiego. Zróżnicowanie języka. Komunikacja językowa i kultura języka. Ortografia i interpunkcja Uczeń:	przymiotnik, przysłówek, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykuła, wykrzyknik - nazywa części zdania (podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik) - potrafi wymienić typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi - wie, co to jest zdanie pojedyncze i złożone, równoważnik zdania - wie, co to związek frazeologiczny -wie, co to są synonimy, antonimy, - identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi - wie, co to głoska, litera, sylaba - zna zasady ortograficzne - wie, co to są znaki interpunkcyjne - zna rodzaje stopniowania - wie, co to jest wyraz podstawowy, wyraz pochodny, podstawa słowotwórcza, temat słowotwórczy, formant - zna zasady tworzenia wyrazów złożonych - wie, co to imiesłów i imiesłowowy równoważnik zdania - wie, co to archaizmy, kolokwializmy	(czasownik, rzeczownik, przymiotnik, przysłówek, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik, partykułę, wykrzyknik) - rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne - rozróżnia synonimy, antonimy - identyfikuje tekst jako komunikat -określa sytuację komunikacyjną - wie, co to są niewerbalne środki komunikacyjne (np. gest, mimika, postawa ciała) - wie, co to głoska, litera, sylaba, akcent - zna rodzaje głosek - stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi - zna rodzaje stopniowania - wyszukuje części zdania - rozpoznaje typy wypowiedzeń, uwzględniając cel wypowiedzi: wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące - rozpoznaje w tekście typy wypowiedzeń:	części mowy w tekście - odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych - rozpoznaje bezosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no, -to, - rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, przymiotnika, liczebnika, czasownika i zaimka oraz określa ich funkcje w wypowiedzi; oddziela temat fleksyjny od końcówki - rozumie konstrukcję strony biernej i czynnej czasownika - stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych - poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki - rozpoznaje funkcje składniowe części zdań w	odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych - rozpoznaje konstrukcję z się, rozumie znaczenie bezosobowych form czasownika i konstrukcji z się w wypowiedzeniu oraz funkcje w tekście - przekształca konstrukcję strony biernej i czynnej i odwrotnie, odpowiednio do celu i intencji wypowiedzi - rozumie rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata oraz używa we właściwych kontekstach - określa funkcję wyrazów poza zdaniem, rozumie ich znaczenie i poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach - przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważnik zdań i odwrotnie - rozpoznaje wyrazy	zakresie treści materiałowych przewidzia-nych programem nauczania

	- wie, co to homonimy - rozumie pojęcie stylu - rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach - wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych	pojedyncze, złożone (współrzędnie i podrzędnie), równoważniki zdań - rozumie dosłowne znaczenie wyrazów w wypowiedzi - rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne - rozróżnia synonimy, - identyfikuje tekst jako komunikat - określa sytuację komunikacyjną - wie, co to są niewerbalne środki komunikacyjne (np. gest, mimika, postawa ciała) - stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi - zna typy skrótów i skrótowców - zna sposoby wzbogacenia słownictwa - rozumie znaczenie homonimów - poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika	wypowiedze-niach - rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu, wyróżnia człon nadrzędny i podrzędny oraz typy związków - rozumie funkcje wypowiedzeń i stosuje w praktyce językowej - wskazuje główne cechy języka mówionego i języka pisanego - rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące - dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi - rozumie funkcje synonimów i antonimów w tekście i stosuje we własnych wypowiedziach - zna i stosuje zasady spójności formalnej i semantycznej tekstu - rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, reklamowy, ikoniczny - rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi	wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnych wypowiedzi - poprawnie stosuje związki frazeologiczne w wypowiedziach - wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu - poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie - rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu - rozpoznaje wyrazy wieloznaczne, rozumie ich znaczenie w tekście oraz świadomie wykorzystuje do tworzenia własnych wypowiedzi	

			- rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji - stosuje reguły pisowni - rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżności między mową a pismem - rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny; rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń - odróżnia typy wyrazów złożonych - rozpoznaje imiesłowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany - posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny	- poprawnie stosuje związki frazeologiczne w wypowiedziach - rozumie funkcje synonimów w tekście - dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodo-we i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy); określa funkcje skrótów i skrótowców w tekście - zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów - pisze poprawnie pod względem ortograficznym - poprawnie używa znaków interpunkcyj-nych: kropki, przecinka, cudzysłowu, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, dwukropka, średnika, nawiasu	

			- używa stylu stosowanego do sytuacji komunikacyjnej - rozumie dosłowne i przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi - dostrzega bogactwo związków frazeologicz-nych, rozumie ich znaczenie w tekście - dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi - zna i stosuje zasady spójności formalnej i semantycznej tekstu - rozpoznaje archaizmy i kolokwializmy - rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, reklamowy, ikoniczny - rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi - rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji - zna reguły akcentowania wyrazów - stosuje reguły pisowni		

			- poprawnie używa znaków interpunkcyj-nych: kropki, przecinka, cudzysłowu, znaku zapytania, znaku wykrzyknika - wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych , spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych		
Tworzenie wypowiedzi. Elementy retoryki. Mówienie i pisanie. Uczeń:	- uczestniczy w rozmowie na zadany temat - zna zasady budowania akapitów - tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze i odtwórcze), opis, list, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka, tekst o charakterze argumentacyjnym - wygłasza z pamięci tekst - tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu	- wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem - rozróżnia współczesne formy komunikatów - rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych - rozróżnia tezę od hipotezy - odróżnia przykład od argumentu	- wydziela części rozmowy, sygnały konstrukcyjne wzmacniające więź między uczestnikami dialogu, tłumaczące sens - rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki - tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź, stosując odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny - dokonuje selekcji informacji	- odwołuje się do emocji - rozumie rolę akapitów w tworzeniu całości myślowej wypowiedzi - rozróżnia i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcję - wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem, z odpowiednim napięciem emocjonalnym i z następstwem pauz - funkcjonalnie wykorzystuje	- samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi, w których przedstawia własne ciekawe stanowisko lub płynnie dowodzi przyjętych racji za pomocą popartych przykładami argumentów, uwzględniając różne konteksty kulturowe - świadomie i funkcjonalnie posługuje się bogatym słownictwem terminologi-cznym - tworzy bezbłędne

	- redaguje notatki - opowiada o przeczytanym tekście - zna współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) - tworzy opowiadania związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji - wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach - gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi - tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami - wie, co to teza i hipoteza, przykład, argument - wie, co to jest perswazja i manipulacja - tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka,		- wygłasza z pamięci tekst, ze zrozumieniem oraz odpowiednią intonacją, dykcją - odpowiednio się posługuje współczesnymi formami komunikatów, - redaguje scenariusz filmowy na podstawie fragmentów książki oraz własnych pomysłów - stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych) - wykorzystuję znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyj-nych - przeprowadza wnioskowanie jako element wywodu argumentacyjnego - dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów	środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę - zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie - rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych, określa ich funkcję - rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi	wypowiedzi ustne i pisemne

	przemówienie, wywiad, opinia, reklama, artykuł, opis sytuacji - wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje - formułuje pytania do tekstu				
Samo-kształcenie	- doskonali ciche i głośne czytanie - zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych - korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego - rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji - rozwija nawyki systematycznego uczenia się	- korzysta z zasobów bibliotecznych	- doskonali różne formy zapisywania pozyskanych informacji - korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach - rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania - rozwija umiejętność samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy	- korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach, gromadzi wiadomości , selekcjonuje informacje - korzysta ze słowników także specjalnych oraz słownika terminów literackich - zwraca uwagę na typy definicji słownikowych, określa ich swoistość - rozwija umiejętność krytycznej oceny pozyskanych informacji - rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii	- poznaje życie kulturalne swojego regionu - uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu - uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzysta-niem technologii multi-medialnych)